ОЙ, ХЭЭРИЙН ТҮЙМРЭЭС УРЬДЧИЛАН СЭРГИЙЛЭХ, ЭРСДЭЛИЙГ БУУРУУЛАХ, БЭЛЭН БАЙДЛАА ХАНГАХ

ХИЧЭЭЛИЙН СЭДЭВ: Ой, хээрийн түймрээс урьдчилан сэргийлэх, эрсдэлийг бууруулах, бэлэн байдлаа хангах

СЭДВИЙН ЗОРИЛГО: Иргэдэд ой, хээрийн түймрийн тухай ерөнхий ойлголт өгөх, үүсэх шалтгаан болон түүнээс урьдчилан сэргийлэх, унтраах үеийн аюулгүй ажиллагаа болон иргэдийг амь насаа хамгаалахад нь зориулсан зөвлөмж өгөх, өрхийн түвшний аюулгүй байдлаа хангаж ой, хээрийн түймрийн аюулаас урьдчилан сэргийлэх арга ухааныг зөвлөх.

АГУУЛГА:

- Ой, хээрийн түймрийн тухай ойлголт
- Түймэр гарах шалтгаан, иргэдэд өгөх зөвлөмж
- Урьдчилан сэргийлэх арга хэмжээ
- Ой, хээрийн түймэрт өртсөн тохиолдолд авах арга хэмжээ
- Унтраах үеийн аюулгүй ажиллагаа
- Бататгах

2 АЮУЛТ ҮЗЭГДЭЛ, ОСЛЫН ТУХАЙ

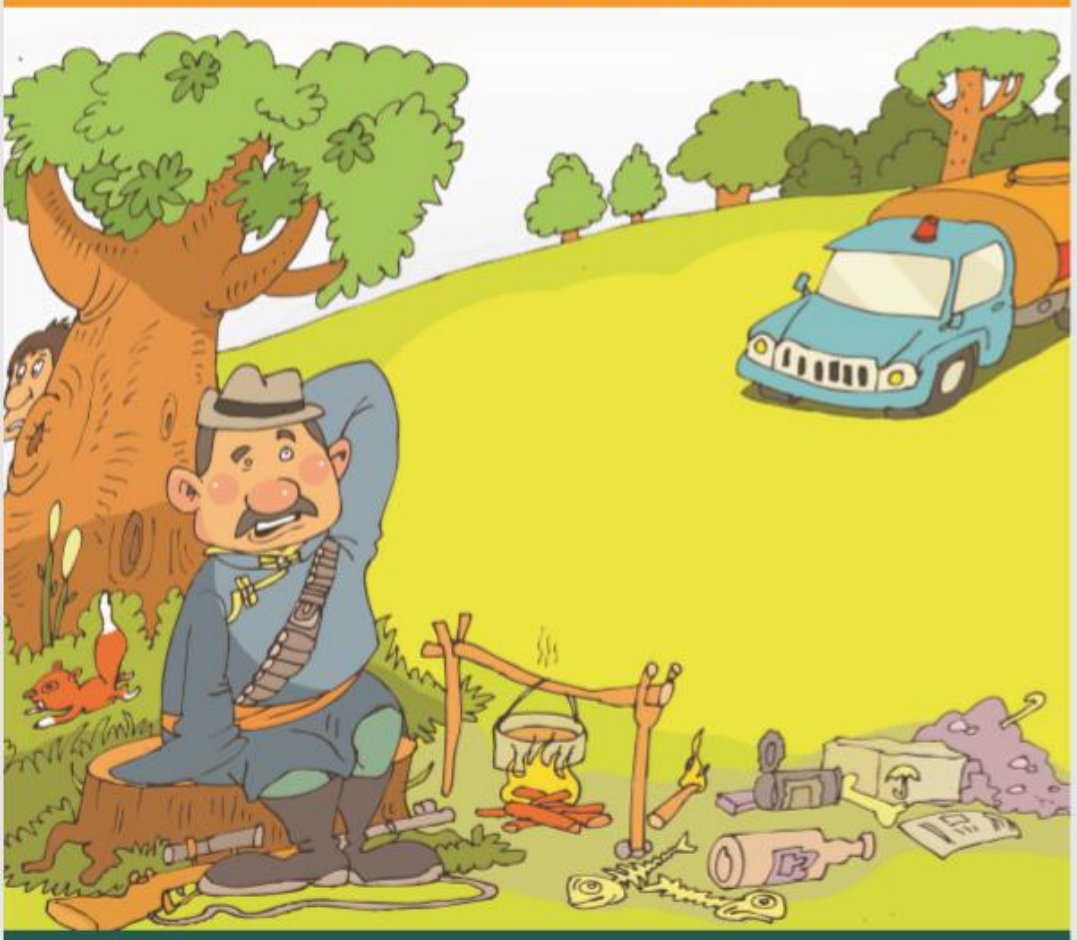

СЭДЭВ 2.7: ОЙ, ХЭЭРИЙН ТҮЙМРИЙН АЮУЛААС УРЬДЧИЛАН СЭРГИЙЛЭХ, ЭРСДЭЛИЙГ БУУРУУЛАХ, БЭЛЭН БАЙДЛАА ХАНГАХ

ЦАГ СЭДВИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨ

№	Алхам	Хугацаа	Арга зүй	Ашиглах материал/ хэрэглэгдэхүүн
1	Сэдэлжүүлэлт	10 минут	Бүлгийн ажил Зөвлөмж	"Аялалд гарцгаая" зураг/карт
2	Бүлгийн ажлын дүгнэлт	10 минут	Хэлэлцүүлэг	16 нүдтэй хүснэгт бүхий сургалтын цаас, цаасан скоч
3	Танилцуулга хичээл	20 минут	Лекц	Бэлтгэсэн танилцуулга хичээл, дэлгэц, компьютер ,
4	Дүгнэлт	5 минут	Танилцуулга хичээл, асуумж	

АРГА ЗҮЙ:

- Бүлгийн ажил
- Лекц
- Хэлэлцүүлэг
- Харилцан ярилцах

АШИГЛАХ МАТЕРИАЛ/ХЭРЭГЛЭГДЭХҮҮН:

- "Аялалд гарцгаая" зураг/карт
- Сургалтын цаас
- Пламастер
- Цаасан скоч
- Танилцуулга

ХУГАЦАА:

45 минут

“Аялалд гарцгаая” бүлгийн ажил чиглүүлэх

ДАДЛАГА АЖИЛ

ОЙ ХЭЭРИЙН ТҮЙМЭР

Төрөл хэлбэр

Оройн/ титмийн

Ой модны иш титэм хэсэг шатна. Шаталтын дулааны температур 900-1200 градуст хүрнэ. Хурд 5-25 км/ц зарим үед 7-30 км/ц /шуурган/

Газрын гадаргуугийн

Хөрсний хучаас, өвс, унанаги моднууд шатна.Түймрийн дөлний өндөр 0.5-1 метр ба түүнээс өндөр байна. Дөлний температур унанги мод шатахад 400-900 градуст хүрдэг.

Хөрсөн доорх/гүний

Хөрсний ялзмаг, хүлэр бүхий хэсэг шатна. Галын дөл хөрсний үе, давхраануудын дотуур тархах тул ил харагдахгүй.

Тал, хээрт хүний хяналтаас гадуур тархан шатаж байгаа гал түймрийг ХЭЭРИЙН түймэр гэнэ.

Дөлний өндөр нь 1-1,5 метр хүрч маш халуун илч, утаа гарган богино хугацаанд өргөн цар хүрээтэй тархдаг бөгөөд салхины хурдаас хамааран 20-30 км\цаг зарим үед 50-60 км\цаг хүрдэг.

УЛСЫН ХЭМЖЭЭНД ТОХИОЛДСОН ОЙ, ХЭЭРИЙН ТҮЙМРИЙН ТОО

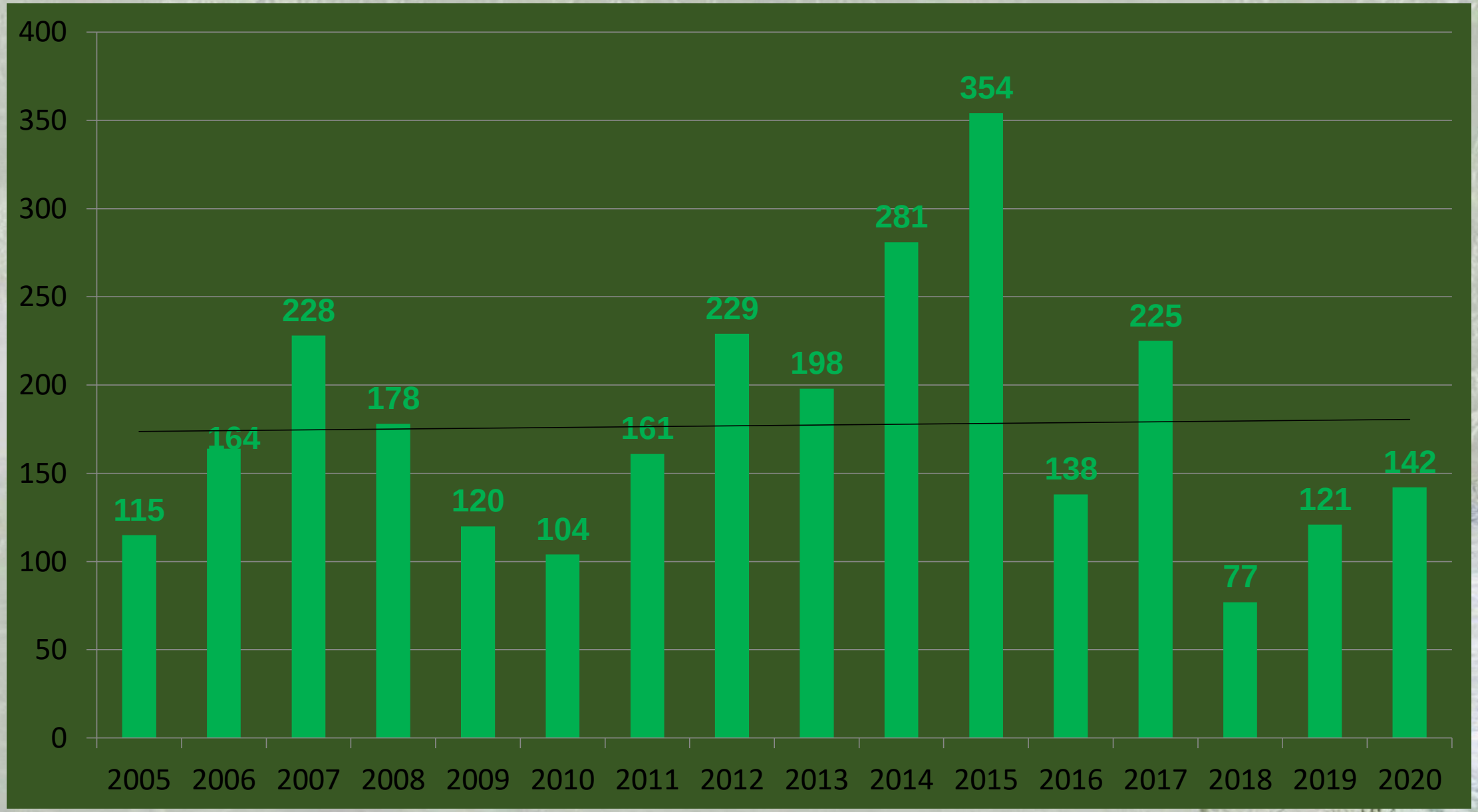

Монгол орны нийт газар нутгийн 8%-ийг ой эзэлдэг

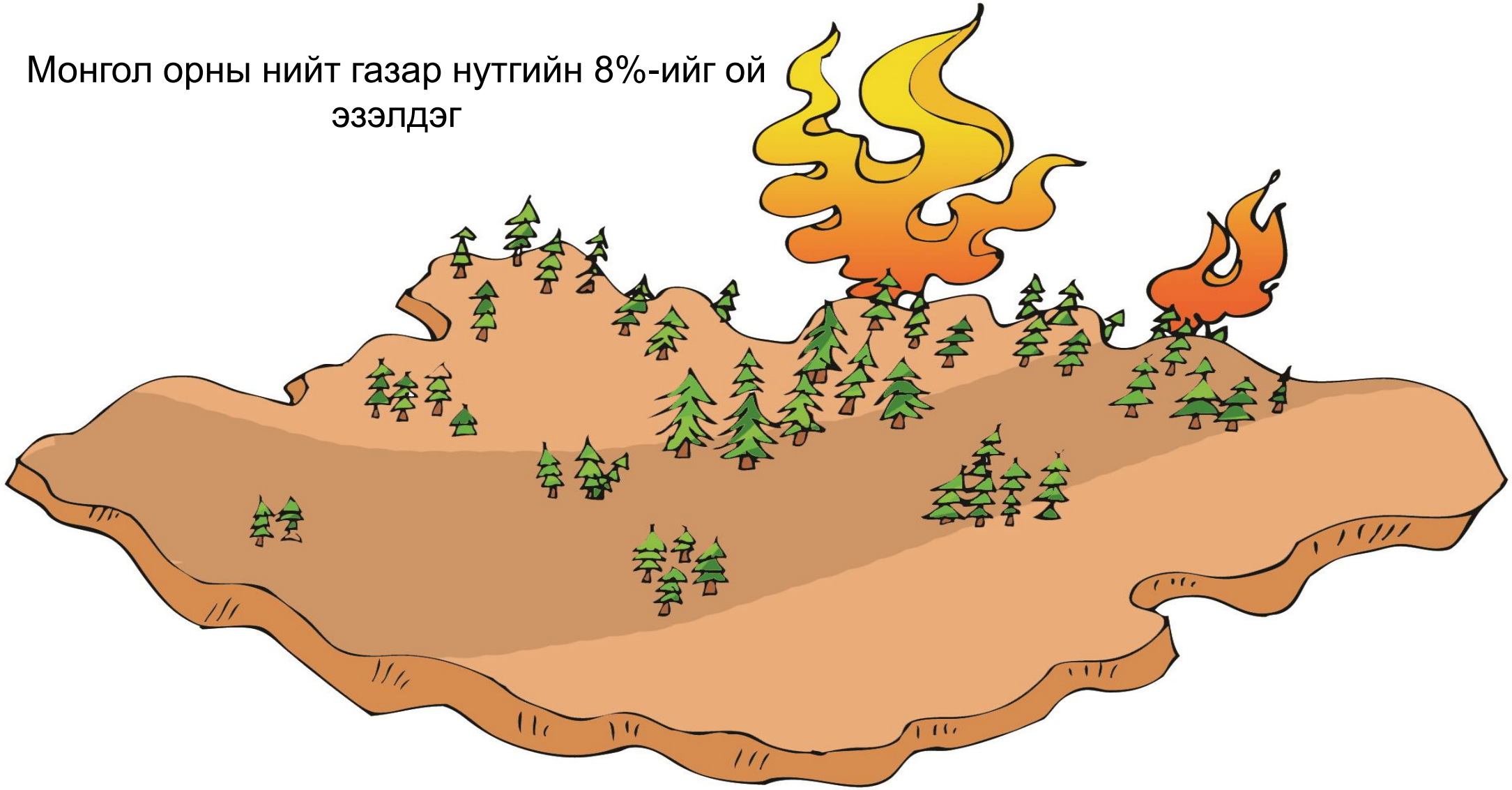

Ой, хээрийн түймэр	2019 он	2020 он	Өсөлтийн хувь
	121	142	11.7%

Гамшиг судлалын хүрээлэн, Мэдээний эмхтгэл 2020 он

Ой, хээрийн түймэрт өртсөн нөхцөл байдал

ОЙН ТУХАЙ ХУУЛИЙН 3.1.17 ЖИЛ БҮРИЙН
3 САРЫН 20-ООС 6 САРЫН 10, 9 САРЫН 20-ООС 11 САРЫН 10 ТҮЙМРИЙН АЮУЛТАЙ ҮЕ ГЭЖ ҮЗДЭГ

- ГАМШГААС ХАМГААЛАХ ТУХАЙ ХУУЛЬ
- ГАЛЫН АЮУЛГҮЙ БАЙДЛЫН ТУХАЙ ХУУЛЬ

Зөрчлийн тухай хуулийн
7.9-р зүйл- Ойн тухай хууль зөрчих
Түймрийн аюултай үед: 8.1, 8.2, 8.3, 8.4 -д
Хувь хүнийг 300 нэгж
Хуулийн этгээдийг 3000 нэгжтэй тэнцэх төгрөгөөр торгоно.

ХЭРЭВ ТА ОЙ, ХЭЭРИЙН ТҮЙМЭРТ ӨРТӨЖ БОЛЗОШГҮЙ ЭРСДЭЛТЭЙ ГАЗАРТ БАЙГАА БОЛ ӨӨРСДИЙН АМЬДАРЧ БУЙ ГАЗРЫН АЮУЛ, ЭРСДЭЛИЙГ БУУРУУЛЖ ГАЛЫН АЮУЛГҮЙ БАЙДЛЫГ ХАНГАХ ҮҮРЭГТЭЙ.

ЗӨВЛӨМЖ

Иргэн та ой, хээрийн түймэр унтраах багаж хэрэгсэл, усны нөөцөө бэлтгэж, орчныхоо модны навч, холтос, өнжмөл өвс, унасан хуурай мод зэргийг цаг тухай бүрт нь цэвэрлэж хэвшээрэй.

- Цогтой үнс, нурмыг ил задгай бүү хая
- Тамхи, шүдэнзний галыг бүрэн унтраа
- Ил задгай түлсэн галыг бүрэн унтраа
- Бага насны хүүхдийг гал үүсгэгчтэй явуулахгүй байх
- Автомашины янданд хамгаалалт хийх

Иргэн та ногоон бүсд оршин суудаг бол

- Хашаандаа зүлэг, ногоо, мод тарих
- Гэр, хашаа байшингаа хамгаалж зурвас татах
- Цахилгааны шугамаа газар доогуур татах
- Шатах шингэн зүйлийг зөв ашиглаж хадгалах
- Пийшин, зуухны янданг тогтмол хөөлөх

Өөрийн гэр, гадаах орчноо ой, хээрийн түймэрт автахааргүй аюулгүй байх талаас нь төлөвлөж тохижуулах
Цогтой үнс нурмаа тагтай саванд хийж хэвшээрэй.

ОЙ, ХЭЭРИЙН ТҮЙМЭРТ ӨРТСӨН ТОХИОЛДОЛД АВАХ АРГА ХЭМЖЭЭ

Мэргэжлийн байгууллагад цаг алдалгүй мэдэгдэх

Орон нутгийн засаг захиргаа болон Онцгой байдал- 101, 105

Боломжтой бол унтраах арга хэмжээ авах

Гал унтраах анхан шатны багаж хэрэгсэл ашиглан бага хэмжээний галыг унтраах

Аюултай нөхцөл байдал үүсвэл амь насаа хамгаалах

Түр хорогдох байр, ухсан нүхэнд орох, галд тэсвэртэй удаан шатах материалтай бүтээлэг ашиглах, орон гэрээ орхиж явах

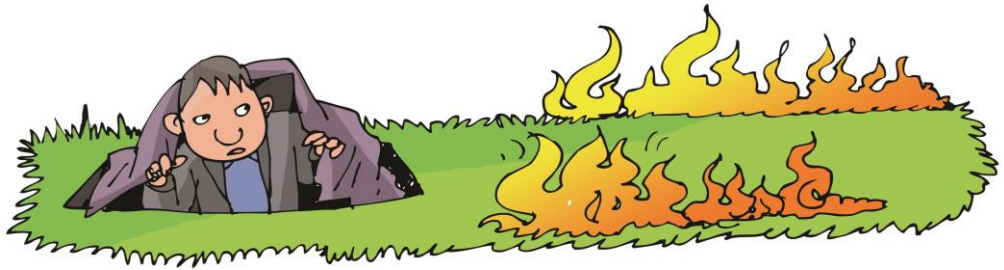

САЙН ДУРЫН БҮЛГИЙН ГИШҮҮДЭД ӨГӨХ ЗӨВЛӨМЖ

Сайн дурын бүлэг, хэсэг гэж сайн дурын үндсэн дээр гамшгаас хамгаалах үйл ажиллагаанд оролцохоор зохих сургалтад хамрагдсан иргэдийг хэлнэ.
/Гамшгаас хамгаалах тухай хууль, 4.1.18/

Сайн дурын бүлэг, хэсэг нь ГХТ хуулийн 36-р зүйлийг баримтлан ажиллана.

ОЙ, ХЭЭРИЙН ТҮЙМЭР УНТРААХ АЖИЛЛАГААНД САЙН ДУРЫН ИРГЭДИЙГ ТАТАН ОРОЛЦУУЛСАН ТОХИОЛДОЛД

Мэдээллийг шуурхай дамжуулах

Мэргэжлийн хүнээр ахлуулах

Газар орчны байршил

Урьдчилан сайтар судалж мэдэх

Гал унтраах багаж хэрэгсэл

Гары[illegible]риал ашиглан бүрдүүлэх

Гарсан галыг

Хүн[illegible]лэж богино хугацаанд унтраах

Хоноглох, амрах үед

Аюулгүй газарт байрлах, жижүүр манаа томилох

ОЙ, ХЭЭРИЙН ТҮЙМЭР УНТРААХ АРГУУД

Шороо , ус цацах

Зурвас гаргах

Анжисаар хориг хаглалт хийх

Гөвүүр, цохиураар цохих, тороосон шүүрээр шүүрдэх

Хөрсний өнгөн хэсгийг хуулах

Үлээгч аппаратаар үлээлгэх

Цурав тавих

/Мэргэжлийн байгууллагын зааврын дагуу ажиллах/

Газрын налуу, салхины чиг, түймрийн эрчмийг тооцох

Мэргэжлийн байгууллагын төлөөлөл байж удирдах

Салхи тогтуун 15 км/ц - с илүүгүй байх

Аюулгүйн гарц замыг тогтоох

Салхины чиг түймрийн эсрэг хандсан байх

Харлуулсан зурвасыг хянах

Түймэр нийлэх үед заримдаа тэсрэлт болдог

Салхи эргэвэл аюулгүй байдлаа хангах

ЦУРАВ ТАВИХАД АНХААРАХ ЗҮЙЛ

УНТРААХ ҮЕИЙН АЮУЛГҮЙ АЖИЛЛАГАА

- Өндөрлөг газар гарч цагийн байдлыг үнэлэх
- Хувцасаа норгох, удаан шатах материалаар биеэ ороох
- Салхины эсрэг явах
- Ам хамраа нойтон даавуугаар таглах
- Аюулгүй газарт зугтаж гарах замаа мэдсэн байх
- Түймрийн аюултай үед ажиглалтын харуул, пост томилох
- Түймэр унтраахдаа ганц нэгээрээ явахыг хатуу хориглоно
- Нейлонон материалаар хийсэн хувцас бүү өмс
- Ашиглаж буй тоног төхөөрөмжийн цэнэг дуусах, эвдэрсэн тохиолдолд түймрээс хол зайд гарч халцгай буюу шатсан талбайд дахин цэнэглэх буюу засвар хийнэ.

ТҮЙМРИЙГ УНТРААСНЫ ДАРАА ТАВИХ ХЯНАЛТ

- Ой, хээрийн түймрийг унтрааснаар түймрийг бүрэн дарлаа гэж үзэж болохгүй.
- Ой, хээрийн түймрийн нурам дээр үлдсэн шатах зүйлүүд үргэлжлэн ассан хэвээр байх ба хүчтэй салхи гармагц оч үсэрч түймрийн шинэ голомтыг бий болгодог.
- Ой, хээрийн түймрийг ерөнхийд ньунтраасны дараа нурам дахь цогийг бүрэн дуустал унтраах, гал алдахгүй байх зорилгоор эргүүл гаргана.
- Ой, хээрийн түймрийг унтрааж дууссаны дараа тухайн орон нутгийн байгаль хамгаалагчид хүлээлгэж өгнө.

зөвлөмж

Ойн зурвас татах, сэрэмжлүүлэг байрлуулах, хамтран ажиллах

Зурвас гаргахдаа: Модны дундаж өндрөөс хоёр дахин өргөнтэй зурвас гаргаж цэвэрлэнэ.

Та ногоон бүсэд аялж зугаалахдаа түймэр тавина даа гэж бодож явдаг уу?

Энэ хичээлээр үзсэн зүйл надад нэг их хамаатай асуудал биш байна гэж бодсон уу?

ГЭТЭЛ

ОЙ, ХЭЭРИЙН ГАЛ ТҮЙМРИЙН 95% НЬ ХҮМҮҮСИЙН САНАМСАР БОЛГООМЖГҮЙ БАЙДЛААС ҮҮДЭЛТЭЙ ГАРСАН

World Vision
Mongolia

Анхаарал хандуулсанд баярлалаа

УГТАЖ ХАР, ТОСОЖ БЭЛД, ТЭСЭЖ ДАВ

ЧИНГИС ХААН

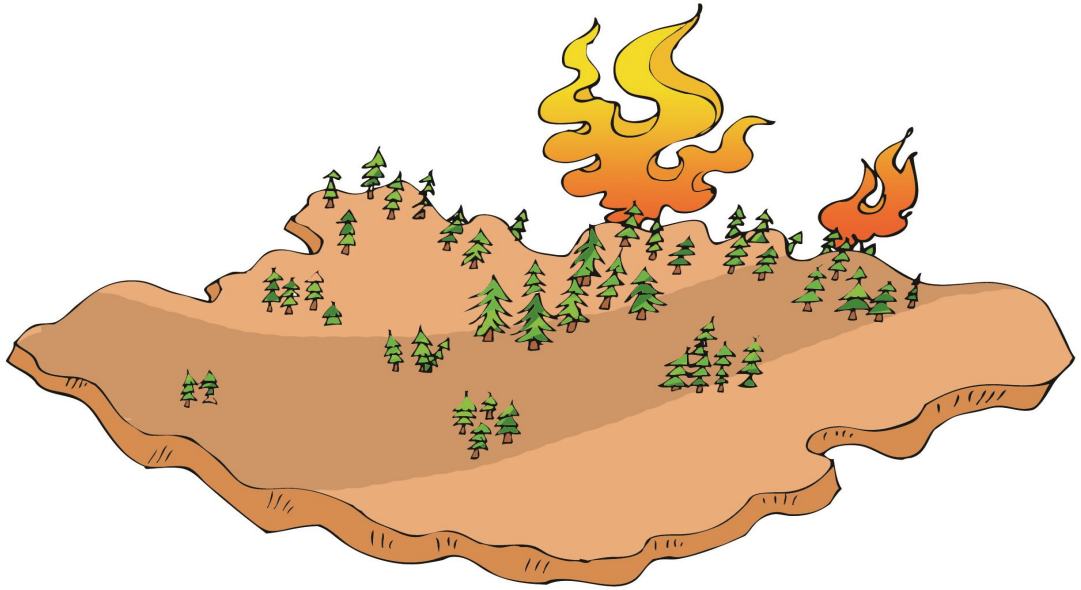

ANHAAR APP

- Гамшиг, ослын үед авах арга хэмжээ
- Холбоо барих байгууллагууд болон утасны дугаарууд
- Амилуулах суурь тусламжийн зааврууд
- Гамшиг, ослын үед ашиглах хэрэгслүүд

Available on the App Store

ANDROID APP ON Google play

www.ontsgoisur.gov.mn